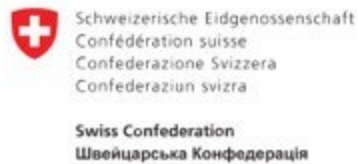

БЮЛЕТЕНЬ #1

24 березня 2026

FiBL

SAFOSO

Дія Бізнес

infagro

ТРЕНДИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ У 2025 РОЦІ

Спеціальний інформаційно-аналітичний бюлетень, підготовлений агентством Інфагро в рамках серії експертних зустрічей з підтримки та просування експорту молочної продукції в умовах війни

Динаміка, структура, географія

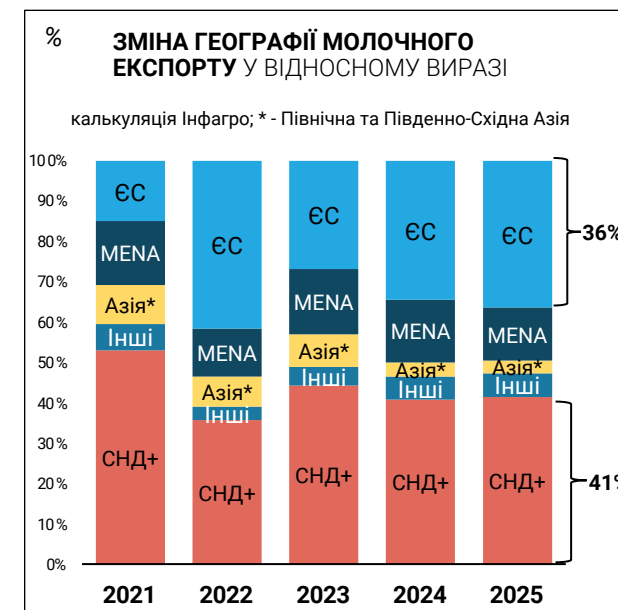
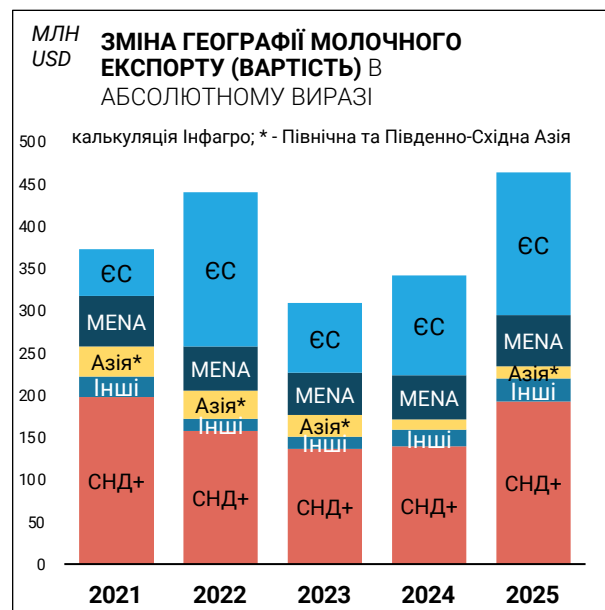
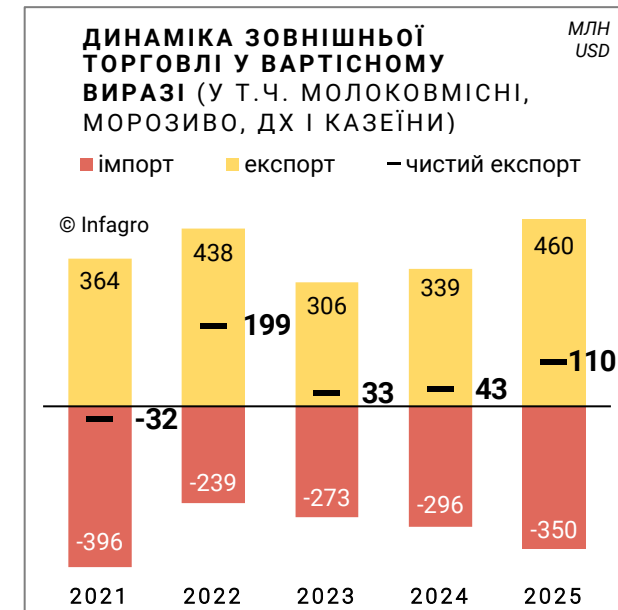
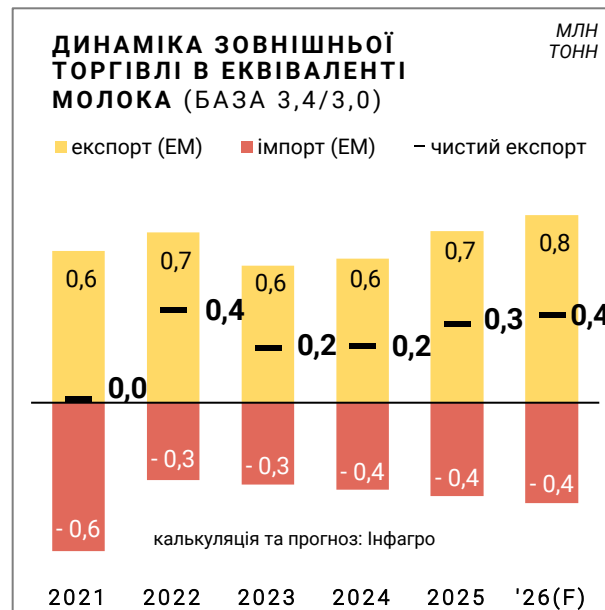
Повномасштабне вторгнення РФ спричинило кардинальні зміни молочних балансів в Україні. Через демографічну кризу, зокрема вимушену міграцію та окупацію територій, у країні суттєво зменшилося споживання молочних продуктів. Водночас поліпшення привабливості собівартості виробництва сирого молока впродовж останніх трьох років стало передумовою для нарощування пропозиції сировини для промислової переробки. За умов обмеженої реалізації молокопродуктів всередині України підприємства змушені переорієнтуватися на зовнішні ринки та адаптувати свою продукцію до експорту.

За підсумками 2025 року експорт молокопродуктів в еквіваленті сирого молока зріс на 19% — до понад 0.7 млн т, що становило приблизно 20% від усієї сировини, яка надійшла на переробку. Це був найбільший показник за останні сім років, який перевищив високий результат 2022 року, сформований під впливом активної фази повномасштабного вторгнення. Завдяки сприятливій ційовій кон'юнктурі на масло та зростанню частки продажів товарів із доданою вартістю експорт молокопродуктів у грошовому вираженні минулого року зріс на 35% — до 460 млн дол. США.

Зростання експортних показників минулого року відбулося, зокрема, і через збільшення імпорту, насамперед сирів. В еквіваленті молока загальний обсяг імпорту молокопродуктів зріс на 7% порівняно з 2024 роком — майже до 0.4 млн т. На придбання продукції за кордоном імпортери торік витратили близько 350 млн дол. США. Порівняно з молочним еквівалентом, у вартісному вираженні позитивне сальдо зовнішньої торгівлі залишається незначним, водночас фіксується його зростання більш ніж удвічі порівняно з 2024 роком.

У 2026 році експорт молокопродуктів і надалі зростатиме, принаймні в еквіваленті молока, оскільки пропозиція сировини для промислової переробки збільшується, а темпи зростання споживання молочних продуктів помітно сповільнилися. За попередніми прогнозами, експорт молокопродуктів у поточному році може зрости до 0.8 млн т в еквіваленті молока. Водночас у грошовому вираженні зростання експорту може і не відбутися через погіршення глобальної цінової кон'юнктури.

Збільшенню експорту молокопродуктів сприяла можливість поставок до країн ЄС. Навіть за умови відновлення квотування імпорту українських молокопродуктів, частка експорту до ЄС у 2025 році становила 36% у грошовому вираженні. Ринок ЄС поступово витісняє торгівлю з пострадянськими країнами, частка яких усе ще залишається значною (водночас, якщо вважати Молдову майбутнім членом ЄС, частка Європи буде домінуючою). Досить значними є також поставки українських молокопродуктів до країн MENA, тоді як наростити експорт до країн Азії поки не вдається через безпекові обмеження та високу вартість логістики, зокрема страхування ризиків.

Експорт до ЄС

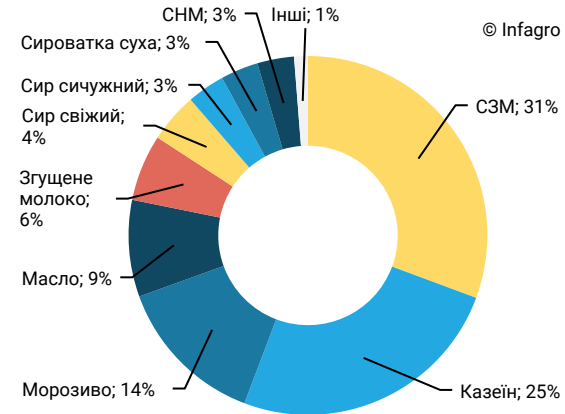
Слід нагадати, що з 5 червня 2022 року Єврокомісією було запроваджено режим автономних торговельних преференцій (АТП), який передбачав скасування всіх квот і мит на імпорту товарів з України до країн ЄС. Такий режим щорічно продовжувався до 5 червня 2025 року, після чого було відновлено квотування імпорту українських молокопродуктів. Проте восени уряду України вдалося досягти нових домовленостей з Єврокомісією, що передбачають суттєве збільшення квот. Відповідно до оновленої торговельної частини, що набула чинності наприкінці жовтня 2025 року, у 2026 році українські експортери зможуть щорічно постачати до ЄС без мит 15 тис. т молока та згущеного молока, 15 тис. т сухого знежиреного молока та 7 тис. т вершкового масла. Ці квоти розподіляються на півріччя рівними частинами. Водночас до переліку товарів, що не підлягають квотуванню та ліцензуванню, було додано сухе незбиране молоко та кисломолочні продукти, на які раніше поширювалися обмеження. Зазначені умови діятимуть протягом наступних двох років, після чого подальше покращення (аж до можливого повного скасування обмежень) або погіршення умов торгівлі залежатиме від ступеня імплементації євроінтеграційних вимог.

Завдяки новим можливостям уже у 2022 році частка експорту українських молочних продуктів до Європейського Союзу у грошовому вираженні зросла в рази — до 42%. У 2023–2024 роках активність поставок до ЄС зменшилася через зниження привабливості цінової кон'юнктури та відновлення внутрішнього споживання молокопродуктів. Проте в останні два роки торгівля з ЄС невпинно зростає, що пов'язано з привабливістю логістики та збільшенням кількості довгострокових контрактів на готову продукцію. Загальна виручка від експорту молокопродуктів до ЄС у 2025 році становила майже 170 млн дол. США.

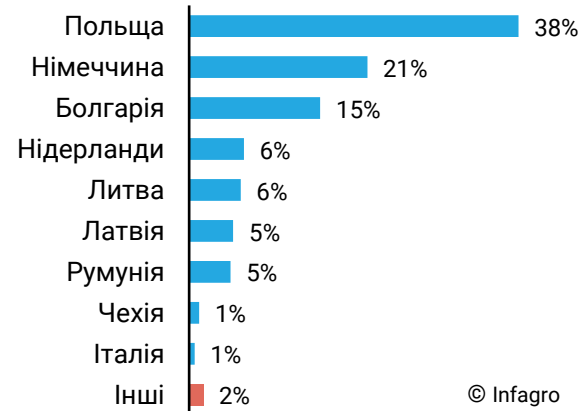
Ключовими позиціями експорту до ЄС у фізичному та вартісному вираженні у 2025 році були вершкове масло та сухе знежирене молоко, сукупна частка яких у загальній вартості становила 47%. Окремо слід відзначити поступове зростання поставок до ЄС молочних продуктів із доданою вартістю: морозива, молочних консервів, фасованого масла, свіжих і плавлених сирів. Їхня розрахункова частка вже сягнула третини від загальної вартості молочної торгівлі.

Польща є найбільшим постачальником молочних продуктів в Україну і водночас одним із ключових імпортерів української продукції. Трейдери з цієї країни проявляють найбільший інтерес до закупівлі масла, сухого молока, кислотного казеїну та сухої сироватки. Значно зросла частка поставок молокопродуктів до Німеччини. Окрім казеїну, українські виробники активно нарощують поставки туди готової молочної продукції, згущеного молока та свіжих кисломолочних сирів. Болгарія та Румунія проявляють найбільший інтерес до придбання сухого молока і масла, водночас ці країни є перспективними з точки зору збільшення імпорту продукції з доданою вартістю. Окрім біржових молочних товарів, закупівлю української готової продукції можуть нарощувати і країни Балтії та Центральної Європи.

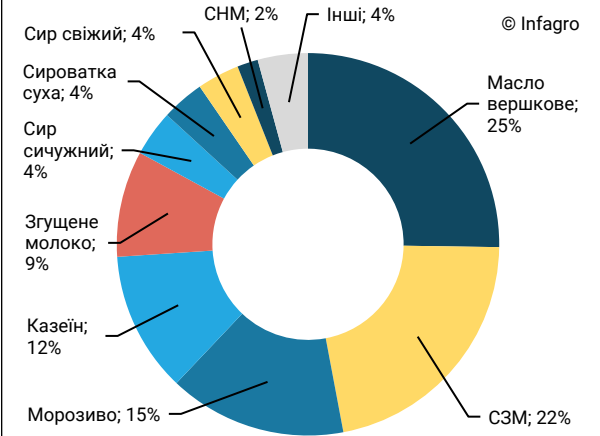
СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ МОЛОЧНИХ ТОВАРІВ ДО ЄС У ВАРТІСНОМУ ВИРАЗІ У 2024

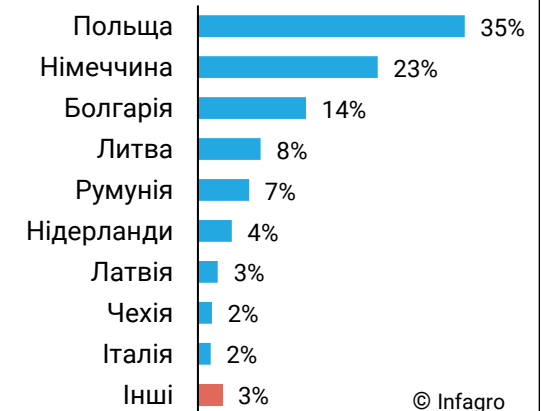
СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ МОЛОЧНИХ ТОВАРІВ ДО ЄС ЗА КРАЇНАМИ ПРИЗНАЧЕННЯ, У ВАРТІСНОМУ ВИРАЗІ У 2024

СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ МОЛОЧНИХ ТОВАРІВ ДО ЄС У ВАРТІСНОМУ ВИРАЗІ У 2025

СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ МОЛОЧНИХ ТОВАРІВ ДО ЄС ЗА КРАЇНАМИ ПРИЗНАЧЕННЯ, У ВАРТІСНОМУ ВИРАЗІ У 2025

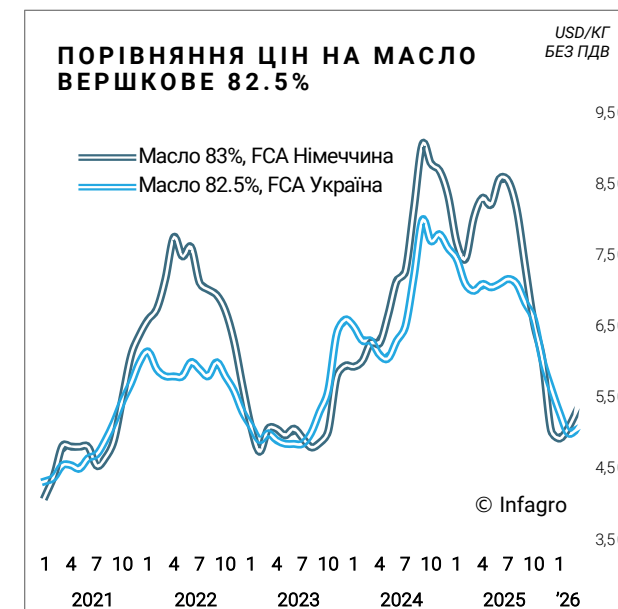
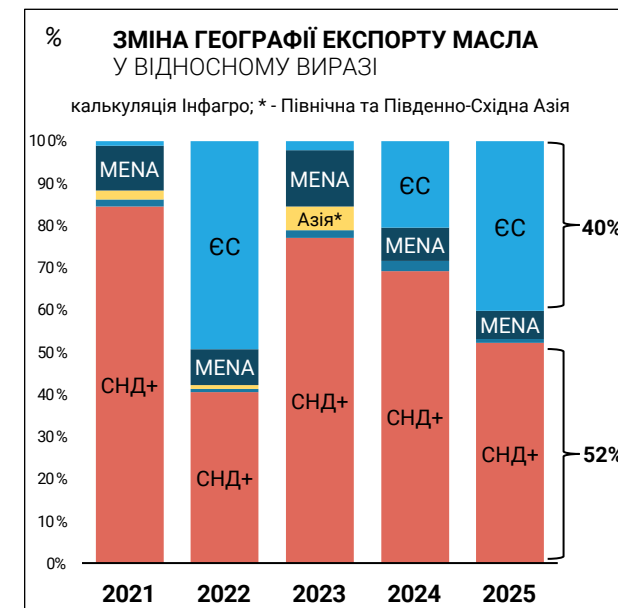
Вершкове масло

Вершкове масло

Повномасштабне вторгнення РФ у 2022 році спричинило різке падіння продажів споживчих молочних продуктів в Україні, що зумовило необхідність відновлення виробництва значних обсягів сухого молока та вершкового масла для збереження поголів'я дійних корів. Додаткові обсяги виробленого масла швидко трансформувалися у надлишкові складські запаси, які потребували експорту, однак раніше напрацьовані ринки збуту стали недоступними через блокування українських портів. Подолати кризу допоміг ЄС, який дозволив Україні постачати товари до країн спільноти без квот і мит. Упродовж кількох місяців після 5 червня 2022 року надлишкові запаси були реалізовані на зовнішніх ринках, і внутрішній ринок збалансувався. Експорт масла зріс більш ніж на чверть порівняно з 2021 роком — до понад 14 тис. т, майже половину з яких було спрямовано до ЄС. У 2023–2024 роках український ринок масла зазнав чергової трансформації: зростання внутрішнього споживання молокопродуктів, спричинене поверненням населення, активізувало виробництво готової продукції; водночас обсяги виробництва масла скоротилися. Як наслідок, експорт цієї продукції, особливо до країн ЄС, суттєво знизився.

Починаючи з осені 2024 року, ситуація на зовнішніх ринках покращилася: ціни на масло в Європі досягли привабливих для експортерів рівнів. Перший квартал 2025 року відзначився ще сприятливішою кон'юнктурою. Завдяки збільшенню пропозиції сировини для промислової переробки та сповільненню темпів зростання внутрішнього споживання виробництво масла зросло до понад 70 тис. т. Значна частина цього обсягу — 14,7 тис. т — була експортована, з яких майже 40% припало на країни ЄС. Серед європейських партнерів найбільші обсяги закупили Литва, Польща, Болгарія, Нідерланди та Румунія.

Водночас найбільшим імпортером українського масла залишається Молдова, яка минулого року забезпечила близько третини всього експорту. Серед пострадянських країн значні обсяги закуповує Азербайджан, а також стабільними імпортерами залишаються Грузія, Вірменія та Казахстан. Водночас зростання конкуренції з боку білоруських і російських виробників ускладнює розширення експорту на ці ринки. Крім того, річна квота на експорт масла до ЄС обмежена 7 тис. т. З огляду на очікуване збільшення пропозиції українського масла виробникам доцільно активніше диверсифікувати ринки збуту. Найперспективнішими наразі виглядають країни регіону MENA. Глобальний ринок масла залишається вкрай волатильним: ціни демонструють значні коливання — від стрімкого зростання до різкого падіння. Минулого року експортні ціни сягали майже 8000 дол. США за тону, проте в останні шість місяців відбулося суттєве зниження — попит формувався навіть на рівні близько 4000 дол. США за тону, що призводило до збитковості виробництва та торгівлі. Наразі спостерігається новий висхідний тренд цін, що відкриває додаткові можливості для учасників ринку.

Сухе знежирене молоко

Сухе знежирене молоко

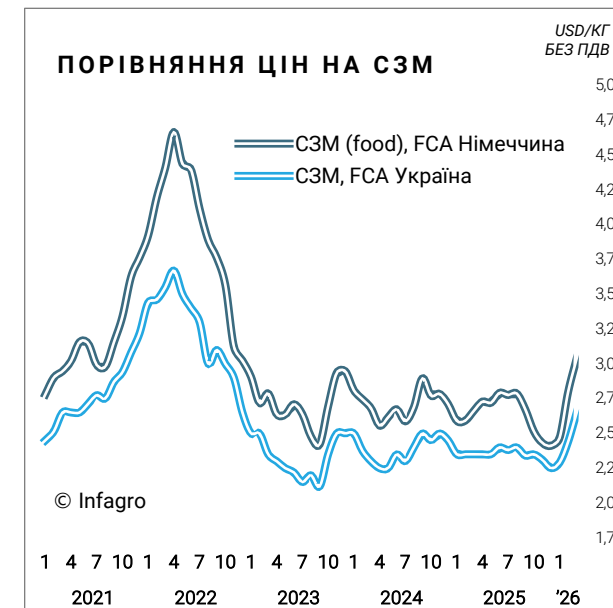
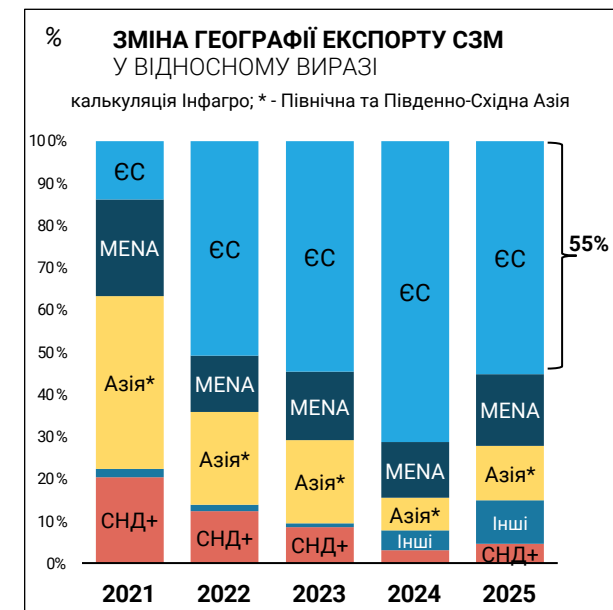
Збільшення пропозиції сировини для промислової переробки стало ключовим чинником суттєвого зростання виробництва сухого знежиреного молока разом із вершковим маслом. Додатковим стимулом виступила менш приваблива цінова кон'юнктура на альтернативний продукт — казеїн. За попередніми оцінками, у 2025 році в Україні було вироблено понад 40 тис. т сухого знежиреного молока — це найвищий показник з 2018 року. З огляду на обмежене внутрішнє споживання, виникла необхідність істотно нарощувати експорт цієї продукції.

До повномасштабного вторгнення у 2021 році обсяг експорту сухого знежиреного молока становив лише 12,5 тис. т, проте впродовж 2022–2024 років показники зросли до 20–21 тис. т на рік. Минулого року зовнішні продажі збільшилися ще на 30% і досягли майже 27 тис. т. Вищі експортні обсяги фіксувалися лише у 2019 році та раніше.

Початок повномасштабної війни змусив українських експортерів шукати нові ринки збуту та вибудовувати альтернативні логістичні маршрути. Вирішальну роль відіграла можливість експорту до Європейського Союзу без мит і квот, завдяки чому більшість виробників упродовж кількох років пройшла необхідну сертифікацію. У 2024 та 2025 роках близько 15 тис. т сухого знежиреного молока було експортовано до країн ЄС — це становило 70% і 55% загального обсягу експорту відповідно. Варто зазначити, що до війни діяла квота на поставки до ЄС у розмірі 5 тис. т, яка ніколи не використовувалася повністю. З середини 2022 року до 5 червня 2025 року квотування було скасовано, проте нині воно знову діє, хоча й збільшене до 15,4 тис. т на рік за умови отримання імпортерських ліцензій.

Із появою можливості більш вигідно реалізовувати сухе молоко на ринку ЄС українські експортери частково втратили традиційні ринки збуту в пострадянських країнах, Азії та навіть регіоні MENA. Торік, окрім ЄС, значні обсяги сухого знежиреного молока постачалися лише до Японії, Малайзії та Сирії. У поточному році зростання виробництва масла супроводжується подальшим збільшенням пропозиції сухого знежиреного молока, тому експорт, ймовірно, знову суттєво зросте — не виключено, що він перевищить 35 тис. т. Водночас квота у 15,4 тис. т для поставок до ЄС може виявитися недостатньою для підтримання ринкового балансу, що зумовлює необхідність активнішого розширення присутності на альтернативних ринках збуту в Африці та Азії.

Продаж продукції до Європи залишається більш вигідним завдяки дешевшій та простішій логістиці. Різниця в цінах між ринками ЄС та Азії становить 5–7%, що є суттєвим фактором для експортерів. Наразі сухе знежирене молоко на ринку ЄС можна реалізувати за ціною близько 2700 дол. США за тону (FCA), тоді як у Малайзії ціна навряд чи перевищує 2500 дол. США за тону.

Молоко згущене

Основу молочного експорту України формують «біржові» товари, такі як вершкове масло, сухе молоко та сироватка. Водночас дедалі більшої ваги набуває необхідність збільшення частки продукції з доданою вартістю. На цих ринках відсутні різкі цінові коливання, характерні для біржових товарів; натомість вони є більш стабільними та прогнозованими.

Окремі оператори вже зробили відповідні висновки та активно працюють над просуванням на зовнішні ринки готової продукції – брендovаних сирів, свіжих молокопродуктів, молочних консервів, морозива тощо.

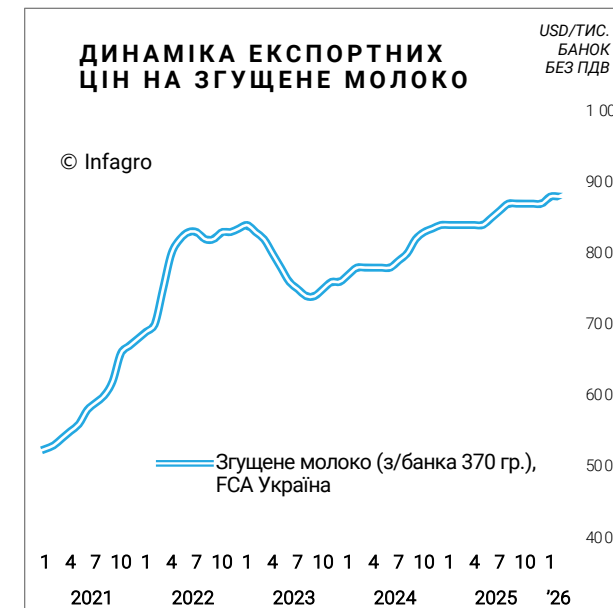
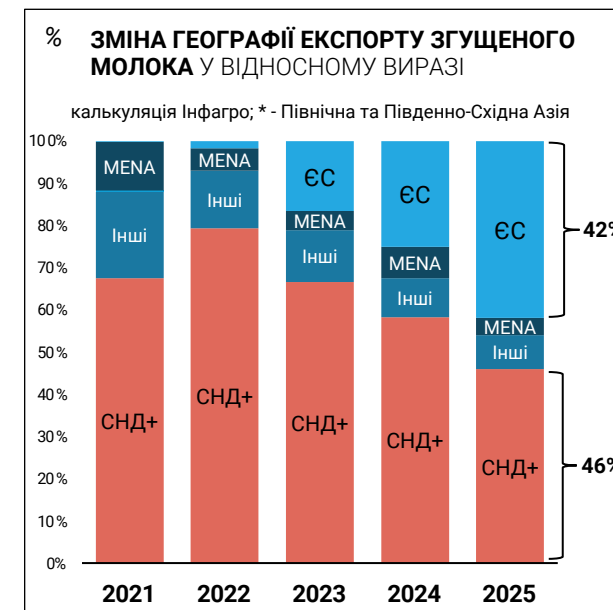
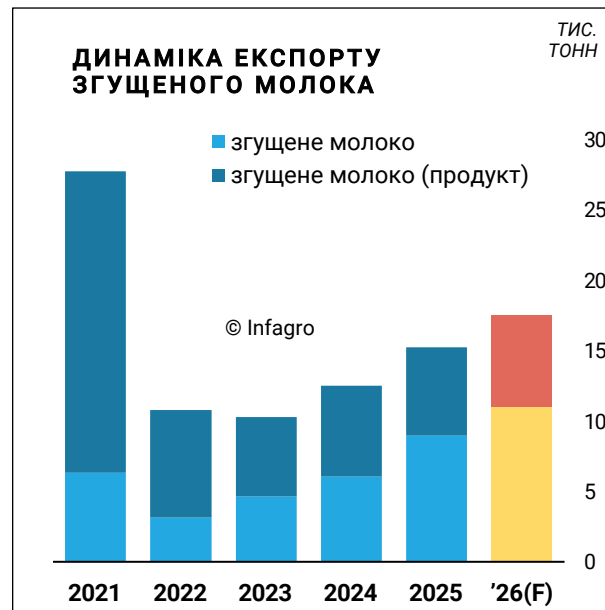
Молочні консерви є показовим прикладом продукції з доданою вартістю, яка поступово, але впевнено відновлює експортні позиції після різкого падіння на початку повномасштабного вторгнення. Так, у 2022 році експорт молочних консервів скоротився майже втричі порівняно з 2021 роком – до 10,7 тис. т. Це падіння було зумовлене тим, що до повномасштабної війни значні обсяги молочних консервів із рослинними жирами постачалися до пострадянських країн Центральної Азії, однак із 2022 року такий експорт став економічно не вигідним через високу вартість альтернативної логістики.

У наступні роки експорт поступово відновлювався і в 2025 році перевищив 15 тис. т згущеного молока разом із «молоковмісними» консервами (надалі - «продукт»).

Зростання експорту молочних консервів останніми роками відбулося насамперед завдяки поставкам до країн Європейського Союзу, частка яких у 2025 році сягнула 42%. За обсягами експорт до ЄС вже майже зрівнявся з постачанням до пострадянських країн. Водночас структура поставок відрізняється: до ЄС експортується переважно класичне згущене молоко, тоді як до пострадянських країн – здебільшого «продукт».

Завдяки європейському ринку експорт молочних консервів із виключно молочними жирами у 2025 році сягнув 9 тис. т, перевищивши показники 2021 року. Ключовим драйвером зростання стала Німеччина, частка якої у загальному обсязі експорту у 2025 році становила 35%. Важливими ринками також залишаються Грузія та Молдова – 12% і 11% відповідно. Країни Центральної Азії та Кавказу сумарно забезпечили близько 25% загального експорту.

Після корекції у 2023 році експортні ціни на згущене молоко стабільно зростають. Хоча темпи підвищення упродовж останніх трьох років є помірнішими, ніж у 2021–2022 роках, вони залишаються достатньо сталими, що сприяє розширенню експортної діяльності. У 2026 році орієнтиром для української експортної ціни буде рівень 900 дол. США за тисячу банок.

Сири свіжі

Доволі цікавий тренд спостерігається у зовнішній торгівлі свіжими сирами. Ще до повномасштабної війни їх експорт залишався мінімальним, однак з 2023 року, обсяги продажів цієї продукції щорічно зростають у рази. У 2025 році з України було експортовано 7,1 тис. т свіжих сирів, тоді як у 2021 році цей показник становив менше 2 тис. т. Окрім традиційних поставок готової брендованої продукції, справжнім проривом стала співпраця з німецькими дистриб'юторами у форматі ВТМ (власних торговельних марок). У 2025 році частка експорту до Німеччини становила 21% загального обсягу, і подібний підхід може бути масштабований на інші країни ЄС.

Також варто відзначити зростання продажів глазурованих сирків, попит на які збільшується не лише в Україні, а й сприяє розвитку експорту на міжнародних ринках. Водночас Молдова залишається ключовим ринком збуту українських свіжих сирів незалежно від формату продукції та каналів дистрибуції. У 2025 році частка цієї країни в експорті категорії становила близько 70% загального обсягу.

Молоко питне (фасоване)

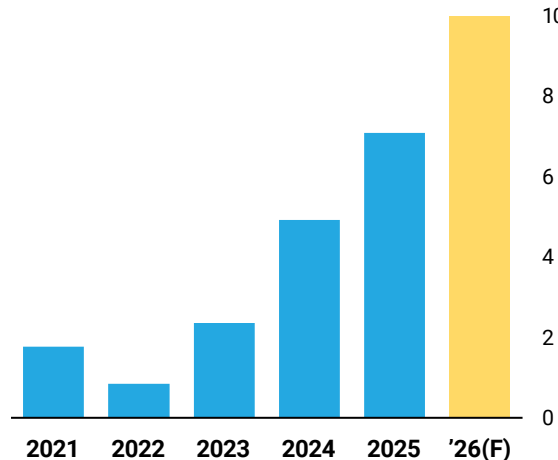
Останнім часом українські молочні компанії активно працюють над розширенням зовнішніх ринків збуту фасованого молока, насамперед ультрапастеризованого. Цей продукт має тривалий термін зберігання, що дозволяє застосовувати до нього підходи до управління запасами, подібні до тих, що використовуються для «біржових» молочних товарів.

У 2025 році експорт молока зріс до 12 тис. т, що, за аналогією зі свіжими сирами, перевищило показники 2021 року. Водночас розвиток експорту цієї категорії майже повністю залежить від поставок до Молдови, частка якої у 2025 році становила 88%. Продажі до країн ЄС поки залишаються незначними (у 2025 році – 166 т), однак мають потенціал для зростання. Крім того, молоко тривалого зберігання може бути перспективним і для інших ринків, передусім регіону MENA.

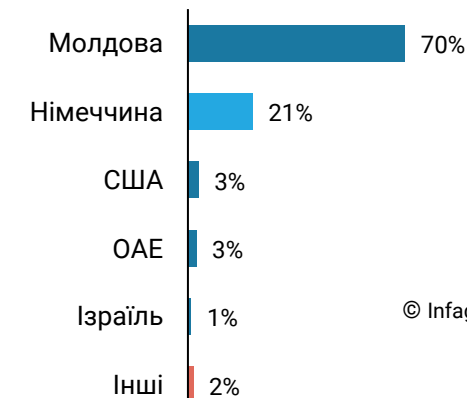
Ключовим стримуючим фактором для розширення присутності на зовнішніх ринках є підхід до ціноутворення. В Україні ультрапастеризоване молоко все ще сприймається як преміальний продукт порівняно з молоком нетривалого зберігання. Водночас європейські конкуренти активніше застосовують стратегії управління запасами для цієї категорії та оперативніше використовують акційні механіки й цінові знижки на зовнішніх ринках, просуваючи власні бренди навіть у періоди низької або нульової рентабельності. Це фактично та сама стратегія, яку українські компанії вже давно застосовують до молока короткого терміну зберігання на внутрішньому ринку.

ДИНАМІКА ЕКСПОРТУ СВІЖОГО СИРУ ТИС. ТОНН

© Infagro

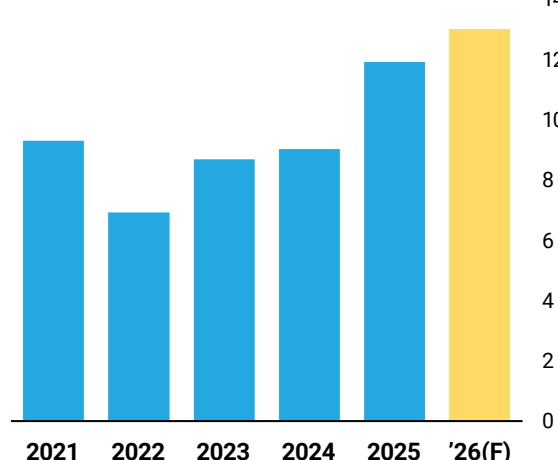
СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ СВІЖОГО СИРУ ЗА КРАЇНАМИ ПРИЗНАЧЕННЯ В 2025

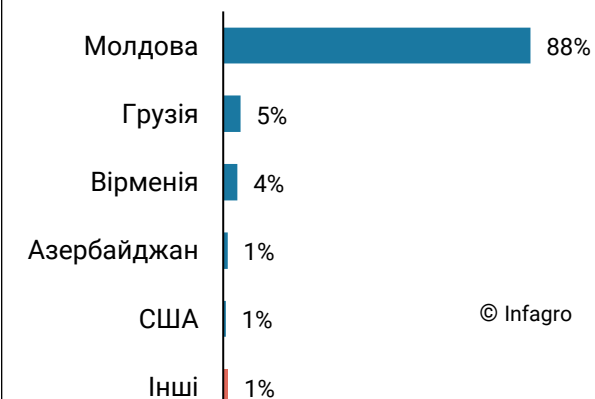
© Infagro

ДИНАМІКА ЕКСПОРТУ МОЛОКА ПИТНОГО ТИС. ТОНН

© Infagro

СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ МОЛОКА ПИТНОГО ЗА КРАЇНАМИ ПРИЗНАЧЕННЯ В 2025

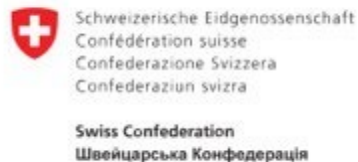

© Infagro

ТРЕНДИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ У 2025 РОЦІ

Спеціальний інформаційно-аналітичний бюлетень, підготовлений агентством Інфагро в межах серії експертних зустрічей з підтримки та просування експорту молочної продукції в умовах війни

Ці заходи проводяться **спільно з державною усановою «Офіс з розвитку підприємництва та експорту» та аналітичним агентством Інфагро** за підтримки Швейцарії в межах швейцарсько-української програми «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України», що впроваджується Дослідним інститутом органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія) у партнерстві із SAFOSO AG (Швейцарія), www.qftp.org.

Цей інформаційно-аналітичний бюлетень підготовлений агентством Інфагро виключно з інформаційною метою та не гарантує точності і повноти інформації. При підготовці матеріалів використані дані Держстату України, матеріали інших відкритих джерел, дані власних моніторинрів, розрахунки та оцінки Інфагро. По додаткову інформацію щодо даних, розрахунків і прогнозів можна звертатись +380 44 258 2502; info@infagro.com.ua; ТОВ Інфагро, Київ, 2025.

Цю публікацію було створено за підтримки Швейцарії в межах швейцарсько-української програми «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України», що впроваджується Дослідним інститутом органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія) у партнерстві із SAFOSO AG (Швейцарія). Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю автора (авторського колективу) і не обов'язково відображає погляди SECO, FiBL, SAFOSO AG.